

**ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΤΜΗΜΑ ΕΜΠΟΡΙΑΣ & ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΒΙΩΣΙΜΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ: ΔΕΡΜΕΝΤΖΟΓΛΟΥ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ Α.Μ. 010/12
ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ : ΔΡ. ΣΤΑΛΙΔΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ. ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2017

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Στην προσπάθεια ολοκλήρωσης της συγκεκριμένης πτυχιακής θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερα τον επόπτη μου, κ. Γιώργος Σταλίδης για την σημαντική καθοδήγηση και υποστήριξη του σε όλη τη διάρκεια της συνεργασίας μας. Η βοήθεια του ήταν πολύτιμη για μένα καθώς απέκτησα γνώσεις χωρίς τις οποίες δεν θα μπορούσα να ολοκληρώσω τη παρακάτω εργασία. Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένεια μου για την στήριξη κάθε είδους σε κάθε μου βήμα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ
ΕΙΣΑΓΩΓΗ
ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΒΙΩΣΙΜΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

1.1 ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ
1.2 ΒΙΩΣΙΜΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
1.3 ΑΝΑΓΚΗ ΓΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΒΙΩΣΙΜΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

2.1 ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
2.2 ΒΙΩΣΙΜΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ-ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ
2.3 ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
2.4 ΧΡΟΝΙΚΗ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ

3.1.1 ΣΤΟΧΟΙ
3.1.2 Η ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΣ
3.1.3 ΤΟ ΔΕΙΓΜΑ
3.1.4 ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ
3.1.5 ΜΕΘΟΔΟΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ
3.2 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ
3.2.1 ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ
3.2.2 ΠΑΡΑΓΟΝΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

4.1 ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

4.2 ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ : ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΑ-ΑΓΓΛΙΚΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η συγκεκριμένη έρευνα με θέμα: «Βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη», πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια πτυχιακής εργασίας. Στόχος της έρευνας η χρονική επέκταση της τουριστικής περιόδου.

Στην εργασία, αρχικά παρουσιάζονται βασικές εισαγωγικές έννοιες που έχουν να κάνουν με την βιωσιμότητα και τον βιώσιμο τουρισμό. Αναλύονται οι έννοιες των εναλλακτικών μορφών τουρισμού καθώς και δυνατότητες ενίσχυσης τους. Στην συνέχεια γίνεται αναφορά στην προτίμηση των τουριστών να επισκέπτονται την πόλη μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο και στους τρόπους αντιμετώπισης αυτού του φαινομένου που ονομάζεται εποχικότητα.

Ακολουθεί η ανάλυση της μεθοδολογίας της έρευνας πρωτογενών στοιχείων που πραγματοποιήθηκε με σκοπό την διεξαγωγή συμπερασμάτων πάνω στο υπό έρευνα θέμα, η παρουσίαση των αποτελεσμάτων και η σύνταξη των συμπερασμάτων. Όσον αφορά την έρευνα πεδίου που διεξήχθη, αφορούσε την περίοδο του Αυγούστου-Σεπτεμβρίου του έτους 2017 και έγινε με την χρήση κατάλληλα διαμορφωμένου ερωτηματολογίου. Τέλος, παρουσιάζονται οι προτάσεις για μελλοντική έρευνα καθώς και οι περιορισμοί της έρευνας.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Εδώ και πολλά χρόνια η Ελλάδα είναι μια χώρα η οποία επιβιώνει από τον τουρισμό . Έτσι ψάχνει συνέχεια τρόπους για να αυξήσει τον τουρισμό της. Αυτό όμως απαιτεί την δημιουργία διάφορων εγκαταστάσεων, καταλυμάτων, δρόμων κ.α. Ενώ είναι μικρή χώρα είναι ψηλά στις προτιμήσεις των τουριστών και λόγω του κλίματος που επικρατεί κυρίως το καλοκαίρι, είναι η εποχή που προσελκύει περισσότερο κόσμο. Αυτό όμως έχει αρνητικές συνέπειες σε όλους τους τομείς. Έτσι όπως διαπιστώνουμε η τουριστική ανάπτυξη με την βιωσιμότητα του τόπου δρούσε αντίστροφα. Για τον λόγο αυτό αναζητήθηκαν τρόποι οι οποίοι θα κάνουν την τουριστική ανάπτυξη βιώσιμη αποφεύγοντας να εστιάζει στο βραχυπρόθεσμο κέρδος. Το πρόβλημα που εστιάζει η συγκεκριμένη εργασία είναι η εποχικότητα. Πολλές επιχειρήσεις αναγκάζονται να κλείσουν την μη τουριστική περίοδο. Επιπλέον οι εργαζόμενοι αναγκάζονται να ψάχνουν για ευκαιριακές δουλειές και το υπόλοιπο διάστημα να μένουν άνεργοι. Είναι ένα πρόβλημα το οποίο δημιουργεί αρνητικές συνέπειες στην οικονομία, στον πολιτισμό, στην κοινωνία και στο περιβάλλον γι αυτό είμαστε υποχρεωμένοι να μελετήσουμε τις δυνατότητες που υπάρχουν για βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη στη Θεσσαλονίκη. Διαπιστώνοντας ότι μια πιθανή λύση για την ενίσχυση της βιωσιμότητας είναι η διεύρυνση της τουριστικής περιόδου, η εργασία εστιάζει στον ειδικότερο αυτό στόχο. Μέσω πρωτογενούς έρευνας προσπαθούμε να διαπιστώσουμε τι θα ωθούσε τους επισκέπτες της πόλης να έρθουν σε περιόδους εκτός καλοκαιριού και ποια είναι τα ελκυστικότερα στοιχεία της πόλης, ποιό το προφίλ και οι προτιμήσεις των τουριστών με τις θετικότερες προοπτικές να έρθουν το χειμώνα, ποιους τρόπους προώθησης προτείνουμε.

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1.1. Σκοπός

Σκοπός της έρευνας είναι η συλλογή ορθολογικών πληροφοριών και η διεξαγωγή συμπερασμάτων αναφορικά με τον βιώσιμο τουρισμό στην πόλη της Θεσσαλονίκης. Επίσης, σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να μάθουμε αν οι επισκέπτες είναι ενημερωμένοι σχετικά με τις δραστηριότητες που πραγματοποιούνται κατά την διάρκεια της χειμερινής περιόδου κι αν αυτό αποτελούσε κίνητρο για να την επισκεφθούν αυτή την εποχή.

Στην παρούσα εργασία αρχικά θα αναζητήσουμε πληροφορίες από ήδη υπάρχουσες πηγές (δευτερογενή στοιχεία) για την γνώση της υφιστάμενης κατάστασης στον κλάδο του βιώσιμου τουρισμού στην πόλη της Θεσσαλονίκης. Επιπλέον, θα διαπιστώσουμε αν οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού αποτελούν κίνητρο κι αν είναι ενημερωμένοι γι αυτές. Στη συνέχεια, από πρωτογενή στοιχεία όπου θα συλλέξουμε από την έρευνα πεδίου που θα πραγματοποιηθεί σκοπός είναι η πληροφόρηση μας σχετικά με τους παράγοντες που καθορίζουν τον μαζικό τουρισμό καθώς και το τι αποτελούσε κίνητρο να επισκεφθούν την πόλη σε μια όχι τόσο τουριστική περίοδο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΒΙΩΣΙΜΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

1.1 ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ

Η βιώσιμη ανάπτυξη επηρεάζει όλους τους παράγοντες της κοινωνίας γιατί δεν πρόκειται για απλή περιβαλλοντική προστασία αλλά για την σύγκλιση περιβαλλοντικών και αναπτυξιακών διαδικασιών που πρέπει να συντελεσθούν με αλλαγή του συστήματος αξιών.

Η βιωσιμότητα (Sustainability) έχει πολύ ευρύτερη έννοια από την προστασία του περιβάλλοντος καθώς προϋποθέτει μακροπρόθεσμες πολιτιστικές αλλαγές. Είναι δηλαδή μια πορεία βελτίωσης της διαχείρισης των φυσικών και ανθρωπίνων συστημάτων μέσα από την καλύτερη κατανόηση και γνώση.

Ο πιο γνωστός ορισμός της βιώσιμης ανάπτυξης ανήκει στον πρωθυπουργό της Νορβηγίας Gro Harlem Brundtland, ο οποίος ως πρόεδρος της παγκόσμιας επιτροπής για το περιβάλλον και την ανάπτυξη παρέδωσε το 1987 την αναφορά της κ. Brundtland με τίτλο <<το κοινό μας μέλλον>> που είναι γνωστή ως "Brundtland report" στην οποία ορίζεται η βιώσιμη ανάπτυξη <<ως η ανάπτυξη που ικανοποιεί τις ανάγκες των σύγχρονων γενεών, χωρίς να θέτει σε κίνδυνο την ικανότητα των επόμενων γενεών να ικανοποιήσουν τις δικές τους ανάγκες>>.

Μετάπειτα, στη διεθνή συνδιάσκεψη του Ρίο (1992) από την οποία προέκυψε η Agenda 21, κείμενο βασισμένο στη συστημική μεθοδολογία, διατυπώθηκαν για πρώτη φορά και επίσημα οι αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης. Στο κείμενο αυτό η βιώσιμη ανάπτυξη ορίζεται ως : <<η ανάπτυξη που παρέχει μακροπρόθεσμα οικονομικά, κοινωνικά και περιβαλλοντικά οφέλη φροντίζοντας τις ανάγκες της παρούσας και των μελλοντικών γενεών>>.

Οι συνθήκες του Maastricht το 1992, του Amsterdam το 1997 και η διεθνής συνδιάσκεψη του Johannesburg το 2002, δέκα χρόνια μετά το Ρίο, επιβεβαίωσαν και καθιέρωσαν νομικά την αναγκαιότητα της βιωσιμότητας και ενσωματώθηκαν στο διεθνές δίκαιο και το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

1.2 ΒΙΩΣΙΜΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Στο παγκόσμιο συνέδριο του Λανθαρότε της Ισπανίας οριστικοποιήθηκαν οι βασικές αρχές που διέπουν τη βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη και είναι οι παρακάτω:

- Βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη σημαίνει ότι θα πρέπει να είναι φιλική προς το περιβάλλον στο παρόν και στο μέλλον καθώς και οικονομικά βιώσιμη και κοινωνικά δίκαιη για τις τοπικές κοινωνίες
- Ο τουρισμός θα πρέπει να εναρμονίζεται με το φυσικό, πολιτισμικό και ανθρώπινο περιβάλλον
- Θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψιν οι επιπτώσεις του τουρισμού στην πολιτισμική κληρονομιά και στη παράδοση της τοπικής κοινωνίας.
- Για την ενεργό συμμετοχή του τουρισμού στη βιώσιμη ανάπτυξη απαιτούνται κοινές δράσεις και συμμετοχή σε αυτές όλων των φορέων του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα και αποτελεσματικούς μηχανισμούς συντονισμού σε όλα τα επίπεδα.
- Η προστασία και ανάδειξη του φυσικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος προϋποθέτει τη συνεργασία σε πολιτισμικές, τεχνολογικές, επαγγελματικές και οργανωτικές καινοτομίες ιδίως στην ανάπτυξη εργαλείων ολοκληρωμένου σχεδιασμού και διαχείρισης της τουριστικής ανάπτυξης. (Κοκκώσης και Τσάρτας, 2001)
- Βασικοί στόχοι στη τουριστική ανάπτυξη οφείλουν να είναι: η διατήρηση του τουριστικού προορισμού και η ικανότητα εξυπηρέτησης των τουριστών στο πλαίσιο μιας στρατηγικής για τη βιώσιμη ανάπτυξη.
- Ο τουρισμός θα πρέπει να βασίζεται στη διεύρυνση των ευκαιριών των τοπικών κοινωνιών, συμβάλλοντας στο μέγιστο στην τοπική οικονομία.
- Ο τουρισμός οφείλει να συμβάλλει στη βελτίωση της ποιότητας ζωής όλων των ατόμων και στο κοινωνικό και πολιτισμικό εμπλουτισμό του κάθε τουριστικού προορισμού.
- Η κεντρική διοίκηση και οι συναφείς φορείς με τη συμμετοχή της τοπικής αυτοδιοίκησης και των μη κυβερνητικών οργανώσεων θα πρέπει να αναλάβουν δράσεις που να συμβάλλουν στον ολοκληρωμένο σχεδιασμό της τουριστικής ανάπτυξης.
- Οφείλεται να δίνεται προτεραιότητα σε δράσεις που συμβάλλουν στη προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος και στους μηχανισμούς ενσωμάτωσης του περιβαλλοντικού κόστους στις επενδύσεις και παραβάσεις για τον τουρισμό
- ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δίνεται στις περιβαλλοντικά και πολιτισμικά ευαίσθητες περιοχές.
- Οφείλεται να δοθεί προτεραιότητα στις εναλλακτικές μορφές τουρισμού που συμβάλλουν σε μια προοπτική βιώσιμης ανάπτυξης με σεβασμό στο φυσικό και πολιτισμικό περιβάλλον.
- Θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη σημασία στη διάδοση και ανταλλαγή εμπειριών και γνώσεις για δράσεις και τεχνολογίες που ενσωματώνουν τον τουρισμό στη στρατηγική βιώσιμης ανάπτυξης.
- Η πολιτική βιώσιμης ανάπτυξης στον τουρισμό προϋποθέτει την υποστήριξη και προώθηση περιβαλλοντικά φιλικών συστημάτων διαχείρισης του τουρισμού.
- Θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στο ρόλο και τις επιπτώσεις στο περιβάλλον από τις μεταφορές, στην αξιοποίηση εναλλακτικών εναλλακτικών μορφών ενέργειας και στη διαχείριση των αποβλήτων.

- Είναι επίσης σημαντική η υιοθέτηση και εφαρμογή περιβαλλοντικά φιλικής δεοντολογίας για όλους τους δρώντες του τουρισμού. (Κοκκώσης και Τσάρτας, 2001)

1.3 ΑΝΑΓΚΗ ΓΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Η ανάπτυξη του τουρισμού με βάση τις αρχές της βιωσιμότητας απασχόλησε τους ερευνητές του τουρισμού και της τουριστικής βιομηχανίας αρκετές φορές (Butler, 1993), καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι η τουριστική ανάπτυξη οφείλει να είναι βιώσιμη.

Η ανάγκη για βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη μπορεί να γίνει αντιληπτή σε διάφορους τομείς.

Όσων αφορά το περιβάλλον, η ανάγκη αυτή έχει δημιουργηθεί λόγω:

1. Της ολοένα και αυξανόμενης εμφάνισης νέων προορισμών που αυξάνουν τον ανταγωνισμό, προσφέροντας ανέπαφο περιβάλλον ως τουριστικό προϊόν. (Brida J.G. and Pereyra J.S., 2009) (Kaufmann R., 2009) (Orams M.B., 1997)
2. Τους συνεχώς αυξανόμενου ενδιαφέροντος του σύγχρονου επισκέπτη για βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος στον προορισμό του. (Brida J.G. and Pereyra J.S., 2009) (Kaufmann R., 2009) (Orams M.B., 1997)
3. Εξάντληση φυσικών πόρων λόγω μαζικού τουρισμού
4. Μακροπρόθεσμης χαμηλής ποιότητας τουριστικής δραστηριότητας, λόγω της μη φιλικής συμπεριφοράς προς το περιβάλλον, που αποσκοπεί στο γρήγορο κέρδος.
5. Αφανισμός υδροβιότοπων, παραθαλασσιων και ορεινών περιοχών έτσι ώστε να αξιοποιηθούν ως χώροι για εγκαταστάσεις που ευνοούν τον τουρισμό (Κοκκώσης και Τσάρτας, 2001).
6. Μείωση της βιοποικιλότητας
7. Ρύπανση των υδάτων
8. Αύξηση της ποσότητας των απορριμάτων και των αποβλήτων.

Όσων αφορά την οικονομία, λόγω:

1. Αλόγιστης αύξησης των τουριστικών επαγγελματιών.
2. Ενίσχυση εποχικής απασχόλησης ιδίως τους θερινούς μήνες.
3. Εγκατάλειψη παραδοσιακών κλάδων εργασίας πχ. γεωργία και κτηνοτροφία, καθώς μεγάλη μερίδα πληθυσμού και ειδικά νέων στρέφονται προς τουριστικά επαγγέλματα. (Τσάρτας, 1996)

Όσων αφορά των πολιτισμό:

- 1 Απομάκρυνση των κατοίκων από τα ήθη και τις παραδόσεις λόγω ξενομανίας.
- 2 Αλλαγή κοινωνικών δομών τοπικών κοινωνιών πχ. νησιών, εξαιτίας του ότι ο τουρισμός προκαλεί ανάγκη για αστικοποίηση (Κοκκώσης και Τσάρτας, 2001).
- 3 Φυσική φθορά μαρμάρων και τοιχογραφιών λόγω προσέλευσης μεγάλου αριθμού τουριστών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΒΙΩΣΙΜΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

2.1 ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Η λειτουργία του τουριστικού τομέα επιφέρει σημαντικές αλλαγές και επηρεάζει τους τομείς της οικονομίας, της κοινωνίας, του πολιτιστικού και τέλος του φυσικού περιβάλλοντος τόσο θετικά όσο και αρνητικά. Στο κεφάλαιο αυτό θα διερευνήσουμε τις αρνητικές συνέπειες του τουρισμού σε καθέναν από αυτούς τους τομείς.

Όσων αφορά την οικονομία οι αρνητικές συνέπειες του τουρισμού είναι οι παρακάτω:

- Υπάρχει εξάρτηση της Ελλάδας από το ξένο χρήμα. Δηλαδή αν μια χρονιά δεν είναι καλή τουριστικά τα έξοδα του κράτους είναι μειωμένα.
- Η αύξηση της ενασχόλησης των νέων με τα τουριστικά επαγγέλματα τους οδηγεί να εγκαταλείψουν παραδοσιακές ασχολίες όπως πχ. Τη γεωργία ή την κτηνοτροφία με αποτέλεσμα τη μειωμένη παραγωγή ή και την εξαφάνιση ορισμένων τομέων της οικονομίας.
- Λόγω του ότι υπάρχει αυξημένη ζήτηση σε σχέση με την προσφορά αγαθών οι τιμές των προϊόντων και των υπηρεσιών αυξάνονται ως προς το βιοτικό επίπεδο των κατοίκων, ακόμα και εκείνων που δεν ωφελούνται άμεσα από τον τουρισμό.
- Λόγω του ότι ο τουρισμός στην Ελλάδα είναι κυρίως εποχικός δημιουργείται το φαινόμενο της εποχικής ανεργίας των εργαζομένων.
- Σε πολλές περιπτώσεις, άτυπα παύει να ισχύει το 40ωρο εργασίας την εβδομάδα καθώς πολλοί εργοδότες υποχρεώνουν τους εργαζόμενους να κάνουν πολλές υπερωρίες λόγω του φόρτου εργασίας που υπάρχει στις τουριστικές περιόδους.
- Σε πολλές περιπτώσεις οι εργοδότες σε τουριστικά επαγγέλματα απαγορεύουν τους εργαζόμενους να πάρουν τις άδειες που δικαιούνται λόγω του φόρτου εργασίας στις τουριστικές περιόδους.

Όσων αφορά την κοινωνία οι αρνητικές συνέπειες του τουρισμού είναι οι παρακάτω:

- Υπάρχει έντονη αστικοποίηση καθώς οι περισσότεροι άνθρωποι τείνουν να συσσωρεύονται προς τα μεγάλα κέντρα όπου ακμάζει ο τουρισμός.
- Σε πολλές περιπτώσεις υπάρχει έλλειψη μόρφωσης πέραν του βασικού επιπέδου, καθώς πολλοί νέοι επιλέγουν να ασχοληθούν με τουριστικά επαγγέλματα που αποφέρουν εύκολο και σίγουρο χρήμα.
- Στις τουριστικές περιόδους υπάρχει αύξηση εγκληματικότητας, πορνείας, διάδοση σεξουαλικά μεταδιδόμενων νοσημάτων, ναρκωτικών, χαλάρωση των ηθών και της οικογενειακής συνοχής.

Όσων αφορά τον πολιτισμό οι αρνητικές συνέπειες του τουρισμού είναι οι παρακάτω:

- Προκειμένου να χτιστούν έργα υποδομών για την κάλυψη των αναγκών των τουριστών καταστρέφονται παραδοσιακά κτίρια και οικισμοί με θαυμάσια αρχιτεκτονική.
- Απομάκρυνση των ατόμων από τα ήθη και παραδόσεις.
- Τάση για παγκοσμιοποίηση, καθώς συχνά οι άνθρωποι επιδιώκουν να μιμηθούν τον τρόπο ζωής και τις συνήθειες των ατόμων από ξένες χώρες.
- Βεβήλωση ιστορικών χώρων και μνημείων

Όσων αφορά το φυσικό περιβάλλον οι αρνητικές συνέπειες του τουρισμού είναι οι παρακάτω:

- αυξημένη ποσότητα λυμάτων και σκουπιδιών κατά τη τουριστική περίοδο.
- Αυξημένη κατανάλωση καυσίμων για τη μετακίνηση των τουριστών.
- Προκειμένου να χτιστούν έργα υποδομών για την κάλυψη των αναγκών των τουριστών αποψιλώνονται δασικές περιοχές.
- Αύξηση κατανάλωσης νερού για την κάλυψη των αναγκών των τουριστών.
- Ρύπανση του αέρα από τα καύσιμα που χρησιμοποιούν οι τουρίστες για τη μετακίνηση τους. (Κοκκώσης/Τσάρτας,2001)

2.2 ΒΙΩΣΙΜΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ-ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

Ο Νομός Θεσσαλονίκης έχει πάρει θέση μέσα στα πιο δημοφιλή ελληνικά θέρετρα. Ωστόσο, όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενο κεφάλαιο, υπάρχουν πολλές αρνητικές επιπτώσεις που συνδέονται με τον τουρισμό σε μια πόλη. Για το λόγο αυτό θα πρέπει πέραν του παραδοσιακού τουρισμού, μία πόλη να προσπαθεί να προάγει εναλλακτικές μορφές τουρισμού οι οποίες θα έχουν τις ελάχιστες δυνατές επιπτώσεις σε αυτήν. Τέτοια είδη τουρισμού είναι τα εξής:

- **Ιππικός τουρισμός**

Στο Ν. Θεσσαλονίκης ο ιππικός τουρισμός αυξάνεται ολοένα και περισσότερο, λειτουργεί ως ένας χώρος πολυδραστηριότητας στη φύση.

Πρότυπο Ιππικού τουρισμού αποτελεί ένα κέντρο που έχει διαμορφωθεί στη Θεσσαλονίκη το οποίο διαθέτει 18 εκπαιδευτικά άλογα, καθώς και ζωολογικό κήπο με οικόσιτα ζώα και πτηνά. Οι επισκέπτες έχουν τη δυνατότητα εκτός από τις δραστηριότητες, να μείνουν στα 15 βαγόνια που έχουν διαμορφωθεί ως δωμάτια, να πάρουν πρωινό ή γεύμα στο εστιατόριο, να προμηθευτούν προϊόντα από το μικρό κατάστημα και να ασχοληθούν με τη φροντίδα των ζώων και τη συλλογή καρπών. Οι παραπάνω δυνατότητες είναι συμπληρωματικές μεταξύ τους και κυρίως η διαμονή, δεν παρέχεται ξεχωριστά. Το κέντρο αυτό άρχισε να λειτουργεί ως κατασκηνωτικός χώρος από το 2000 και το προσωπικό του αποτελείται από 3 άτομα. Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία κίνησης, το κέντρο έχει πληρότητα όλες τις εποχές του χρόνου και δεν περιορίζεται μόνο τους καλοκαιρινούς μήνες όπως συμβαίνει στις περισσότερες περιπτώσεις στην Ελλάδα. Οι κύριες δραστηριότητες με τις οποίες μπορούν να ασχοληθούν οι επισκέπτες είναι η ιππασία και η ποδηλασία βουνού. Παράλληλα το κέντρο αυτό δίνει τη δυνατότητα επιλογής και μιας σειράς άλλων δραστηριοτήτων όπως η επίσκεψη στον ζωολογικό κήπο, το ποδόσφαιρο, το βόλεϋ και ρακέτες.

- **Θρησκευτικός τουρισμός**

Μια σημαντική μορφή τουρισμού στο Ν. Θεσσαλονίκης είναι ο θρησκευτικός τουρισμός. Στο νομό αυτό ο επισκέπτης μπορεί να δει ψηφιδωτά, τοιχογραφίες, μοναστήρια (τον Άγιο Ανδρέα στη Περιστερά, Αγίας Αναστασίας κτλ) και εκκλησίες (Άγιο Δημήτριο, την Άγια Σοφία, την Παναγία των Χαλκείων, τη Μόνη Βλατάδων. Τέλος μπορεί να θαυμάσει τα βυζαντινά Μνημεία (εκκλησίες και μοναστήρια) καθώς και να ακολουθήσει τη διαδρομή «Στα βήματα του Αποστόλου Παύλου» που ξεκινά από την Καβάλα διέρχεται από την Θεσσαλονίκη και καταλήγει στη Βέροια.

• Φυσιολατρικός τουρισμός

Ο νομός της Θεσσαλονίκης διαθέτει τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους όπως είναι η λίμνη Βόλβη και αγίου Βασιλείου. Εκεί βρίσκονται σπάνια οικοσυστήματα, υγρότοποι καθώς και υδροχαρή φυτά και δέντρα.

Επίσης το χωριό Σχολάρι το οποίο βρίσκεται ανάμεσα σε λίμνες με αιωνόβια πλατάνια όπου φωλιάζουν χιλιάδες ερωδιοί.

Αξίζει να επισκεφτεί κανείς επίσης το χωριό Νυμφόπετρα στο οποίο υπάρχουν ασβεστόλιθοι σχηματισμοί και ένα σύμπλεγμα από χλιοτροπημένους βράχους.

Σημαντικός προορισμός είναι επίσης το ποτάμι του Αξιού. Στο ποτάμι αυτό υπάρχει μεγάλη έκταση παραποτάμιας βλάστησης με λεύκες, ιτιές και θαμνώδη φυτά που σχηματίζονται από τις υδάτινες απολήξεις του ποταμού. Επίσης το χειμώνα περνούν από εκεί πολλά είδη πουλιών όπως κύκνοι, πάπιες, ερωδιοί και κορμοράνοι.

Ενας ακόμα φυσιολατρικός τουριστικός προορισμός είναι το δέλτα του Αξιού το οποίο αποτελείται από μεγάλες εκτάσεις με οριζώνες και στις αβαθείς θάλασσες που τελειώνει το δέλτα κυριαρχούν πλούσιοι ψαρότοποι και εγκαταστάσεις για οστρακοκαλλιέργειες.

Στο Χορτιάτη υπάρχει ένα ορειβατικό καταφύγιο. Για να το προσεγγίσει κανείς περνά από ένα δάσος με καστανιές, οξειές και βελανιδιές.

Στο Λιβάδι επίσης, υπάρχουν δασωμένες ορεινές εκτάσεις.

Στα Πετροκέρασα μπορεί να βρει κανείς μια πλατεία με πλατάνια καθώς και να επισκεφτεί το λαογραφικό μουσείο.

Στη περιοχή της Ρεντίνας υπάρχει ένα καταπράσινο φαράγγι το οποίο οδηγεί στα ίχνη μιας μεσαιωνικής πολιτείας εκεί μπορεί να δει κανείς κάστρα, τείχη και ερείπια ενός βυζαντινού ναού.

Στα Μακεδονικά Τέμπη οι τουρίστες μπορούν να απολαύσουν την πανοραμική θέα και τη παραμυθένια κοιλάδα με πλατάνια μέσα στην οποία καταλήγει ο μικρός Ρηχίος ποταμός.

Στο χωριό Βερτίσκος τέλος υπάρχει μια καταπράσινη κοιλάδα γεμάτη κερασιές και βελανιδιές.

- **Αθλητικός τουρισμός**

Στην Θεσσαλονίκη υπάρχουν οι κατάλληλες εγκαταστάσεις για καλοκαιρινά σπορ.

Η παραλία της Αγίας Τριάδας, στην Πειραία, Επανω ή, Ν. Μηχανιώνα, Ασπροβάλτα, Νέους Επιβάτες έχουν τιμηθεί με τις γαλάζιες σημαίες της ευρωπαϊκής ένωσης για την ποιότητα και την καθαριότητα τους.

Με την ιστιοπλοΐα και την κωπηλασία ασχολούνται ο Ναυτικός Όμιλος Θεσσαλονίκης, ο Ιστιοπλοϊκός Όμιλος και ο Ναυτικός Όμιλος Καλαμαριάς, ενώ στην περιοχή της Αρεστούς, υπάρχει η πιο οργανωμένη μαρίνα της Β. Ελλάδος με εγκαταστάσεις για ελλιμενισμό, τροφοδοσίας και συντήρηση σκαφών κάθε είδους.

- **συνεδριακός τουρισμός**

Ο Ν. Θεσσαλονίκης διαθέτει κάποιους χώρους όπου μπορεί να πραγματοποιηθεί οποιοδήποτε συνεδρίου. Τα ξενοδοχεία Μακεδονία Παλλάς, Ηλέκτρα Παλλάς, Hyatt, Νικόπολις κ.α με αίθουσες μεγάλης χωρητικότητας.

Στην Διεθνή Έκθεση λειτουργούν και συνεδριακά κέντρα Ιωάννης Βελίδης, Νικόλας Γερμανός. Οι περισσότεροι από τους χώρους προσφέρουν κυρίως για επιστημονικά συνέδρια και προσελκύουν άτομα από όλο το κόσμο.

- **Ιαματικός τουρισμός**

Από τη γη της Μακεδονίας αναβλύζουν πολλές ιαματικές πηγές. Στο Ν. Θεσσαλονίκης υπάρχουν πέντε μεσόθερμες αλκαλικές και μια ψυχρή οξυπηγή. Βρίσκονται σε διαφορετικές περιοχές όπως στη θέρμη, έξω από την Θεσσαλονίκη με θειούχες ιαματικές πηγές και εγκαταστάσεις διαμονής. Επίσης στο Νέα Απολλώνια, έξω από τη Θεσσαλονίκη τα νερά είναι κατάλληλα για αρθριτικά και δερματικά νοσήματα. Ακόμη και στην περιοχή του Λαγκαδά όπου εκεί υπάρχουν θερμά θεραπευτικά λουτρά, ξενοδοχείο, εστιατόριο και χώρους αναψυχής. Τέλος, στο χωρίο Σουρωτή που βρίσκεται κοντά στη Θεσσαλονίκη υπάρχει πηγή με πόσιμο θεραπευτικό νερό που διευκολύνει την πέψη και έχει διουρητική δράση.

• Αγροτουρισμός

Ο αγροτουρισμός αναπτύσσεται σε μη αστικό χώρο από αγρότες, σε μικρές μονάδες οικογενειακής ή συνεταιριστικής μορφής, με στόχο τη δημιουργία συμπληρωματικού εισοδήματος στον τοπικό πληθυσμό, τόσο από την ενοικίαση των καταλυμάτων όσο και από την τροφοδοσία αυτών με προϊόντα τοπικής παραγωγής.

Στο Ν. Θεσσαλονίκης ήδη υπάρχει σημαντικός αριθμός αγροτουριστικών καταλυμάτων αν και υπάρχει δυνατότητα για περαιτέρω οργάνωση και προώθηση του δικτύου. Παρόλο που έχει αναπτυχθεί η δημιουργία των αγροτουριστικών καταλυμάτων για την προώθηση του αγροτουρισμού δεν έχει δημιουργηθεί ένα κατάλληλα οργανωμένο δίκτυο προώθησής του αφού δεν έχουν αξιοποιηθεί όλες οι δυνατότητες για σωστή προώθηση τοπικών προϊόντων και γενικότερα δεν υπάρχει πνεύμα συνεργασίας των ιδιοκτητών αγροτουριστικών καταλυμάτων με άλλες δραστηριότητες που θα οδηγούσαν στην επιτυχημένη εδραίωση του αγροτουρισμού.

• Εκπαιδευτικός— ερευνητικός τουρισμός

Η μορφή αυτή τουρισμού συνδέεται άμεσα με την επιστημονική έρευνα.

Οι περιοχές που ενδείκνυται για μια τέτοια τουριστική ανάπτυξη είναι εκείνες που παρουσιάζουν ενδιαφέρον σχετικά με ένα επιστημονικό τομέα.

Ο ερευνητής ζητά εξορμήσεις στο πεδίο όπου θα μπορεί να εξετάσει το μελετώμενο αντικείμενο.

Κατά τη θεώρηση αυτή, η περιοχή της Θεσσαλονίκης παρουσιάζει εκπαιδευτικό ενδιαφέρον και ενδείκνυται για έρευνα σε τομείς γνωστικών αντικειμένων όπως η αρχαιολογία, η τέχνη, οι πινακοθήκες, τα μουσεία κ.α.

Μερικά από τα μοναδικά ιστορικά και αρχαιολογικά μνημεία, όπως η Αρχαία Αγορά, το Ανάκτορο, η Αψίδα του Γαλερίου καθώς επίσης και οι ναοί της Αγίας Σοφίας, του Αγίου Δημητρίου κ.α

Η Θεσσαλονίκη διαθέτει πολλά μουσεία και πινακοθήκες όπως το Μουσείο βυζαντινού Πολιτισμού που αφορά τους πρώτους χριστιανικούς χρόνους, το Μουσείο για την ιστορία και την τέχνη της Θεσσαλονίκης που στεγάζεται στον Λευκό πύργο, το Λαογραφικό και Εθνολογικό Μουσείο που περιέχει στοιχεία για τον παραδοσιακό πολιτισμό της Μακεδονίας και της Θράκης κ.α

Η μορφή αυτή τουρισμού συνδέεται άμεσα με την επιστημονική έρευνα και αναζήτηση. Οι περιοχές που ενδείκνυται για μια τέτοια τουριστική ανάπτυξη είναι εκείνες που παρουσιάζουν ενδιαφέρον σχετικά με ένα επιστημονικό τομέα. Ο ερευνητής ζητά εξορμήσεις στο πεδίο όπου θα μπορεί να εξετάσει το μελετούμενο αντικείμενο.

• πολιτιστικός τουρισμός

Ο Ν. Θεσσαλονίκης έχει πλούσιες αναφορές για γνωριμία με την πολιτιστική κληρονομιά του. Η Θεσσαλονίκη, Πολιτισμική Πρωτεύουσα της Ευρώπης (1997) πέρα από την πλούσια ιστορία, έχει μια πολύπολιτισμική και πολιτιστική ταυτότητα.

Πιο συγκεκριμένα στο Ν. Θεσσαλονίκης ξεχωρίζουν:

-Τα Δημήτρια ένας από τους σημαντικότερους κύκλους πολιτιστικών εκδηλώσεων, στα πλαίσια των οποίων διοργανώνεται και το διεθνές Ethno Jazz Festival.

-Φεστιβάλ κινηματογράφου της Θεσσαλονίκης ένα από σημαντικότερα της Ευρώπης.

- Η Διεθνής έκθεση Θεσσαλονίκης, καθώς και η σειρά των εκθέσεων που πραγματοποιούνται από τη HELEXPO.

- Η ποικιλία της χορευτικής φόρμας του κάθε χορού.

- Η αυτοσχέδια δημιουργία κατά τη διάρκεια των διαφόρων εορτασμών και του χορού.

Οι παραπάνω μορφές τουρισμού δίνουν την δυνατότητα στον επισκέπτη να γνωρίσει τον πολιτισμό, την ιστορία, και την κουλτούρα του τόπου διατηρώντας την βιωσιμότητα της περιοχής.

*(4 Ιατρού Α. (2005), “ Επενδύσεις σε Εναλλακτικές μορφές Τουρισμού “, Πρακτικά 3ης διημερίδας Επιχειρηματικότητας , Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, Αθήνα)
(Γραφείο ΕΟΤ Ν. Θεσσαλονίκης, έντυπο υλικό 2008-2009)*

2.3 ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΗΣ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Για την ενίσχυση της βιωσιμότητας κάθε τόπου και κατέπέκταση και της Θεσσαλονίκης πρέπει να δίνεται προσοχή στους τρόπους με τους οποίους ο τουρισμός γίνεται ποιοτικός, δηλαδή έχει την ελάχιστη επίδραση στην οικονομία, την κοινωνία, το περιβάλλον και το πολιτισμό ενός τόπου.

Η Θεσσαλονίκη, παρουσιάζει πολλές δυνατότητες για την ενίσχυση της βιώσιμης τουριστικής της ανάπτυξης. Κάποιες από τις δυνατότητες αυτές αναλύονται παρακάτω:

- Ανάπτυξη των ποίκιλων-ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού συνδεδεμένων με το ιδιαίτερο φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον. Η Θεσσαλονίκη όπως αναλύθηκε σε προηγούμενο κεφάλαιο ενδείκνυται για πολλούς διαφορετικούς τύπους εναλλακτικού τουρισμού που επιδρούν ελάχιστα στην βιωσιμότητα της. Οφείλει λοιπόν να δίνεται βάση στους τρόπους ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού μέσω ενσωμάτωσης των εναλλακτικών μορφών τουρισμού στους στόχους της τουριστικής πολιτικής της χώρας.

- Τάση καθιέρωσης χειμερινών διακοπών. Με τον τρόπο αυτό αποφεύγεται η συσσώρευση των τουριστών (και επομένως και των αρνητικών επιδράσεων που συνδέονται με αυτούς) σε μία εποχή. Όπως θα αναλυθεί σε επόμενο κεφάλαιο υπάρχουν πολλοί τρόποι για την επέκταση της τουριστικής περιόδου, το ζήτημα αυτό οφείλει επίσης να ενσωματωθεί στους στόχους της τουριστικής πολιτικής της Θεσσαλονίκης (υπουργείο τουρισμού)

- Καλή συγκοινωνιακή δικτύωση για αύξηση της χρήσης των μέσων μαζικής μεταφοράς από τους τουρίστες, περιορίζοντας τους από το να μετακινούνται με ιδιωτικό όχημα ελαττώνοντας τις εκπομπές καυσαερίων που ρυπαίνουν τον αέρα.

-

ρόληψη, μείωση και έλεγχος των επιπτώσεων του τουρισμού στο περιβάλλον με την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των τουριστών είτε μέσω διοργανώσεων ομιλιών, είτε μέσω φυλλαδίων πληροφοριών σε περιοχές της Θεσσαλονίκης που διακινούνται τουρίστες, όπως αεροδρόμια, λιμάνια, τουριστικά καταλύματα και αξιοθέατα.

- Πρόσληψη εξειδικευμένου προσωπικού για την φύλαξη και την ξενάγηση σε χώρους με αξιοθέατα ώστε να περιοριστεί η βεβήλωση αρχαίων μνημείων.
- Αύξηση της αστυνόμευσης στις τουριστικές περιόδους καθώς η Θεσσαλονίκη αποτελεί περιοχή με αυξημένη εγκληματικότητα και διακίνηση παράνομων ουσιών στις περιόδους αυτές.

2.4 ΧΡΟΝΙΚΗ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

Ένα από τα πιο σημαντικά προβλήματα που σχετίζονται με τον τουρισμό στην Ελλάδα και κατ'επέκταση στη Θεσσαλονίκη είναι η εποχικότητα. Με τον όρο εποχικότητα εννοούμε τη συσσώρευση των τουριστών σε συγκεκριμένες χρονικές περιόδους. Για τη Θεσσαλονίκη η περίοδος της μεγαλύτερης προσέλκυσης τουριστών είναι το καλοκαίρι.

Συνεπώς λόγω της εποχικότητας πολλές επιχειρήσεις αναγκάζονται να κλείσουν για ένα διάστημα καθώς τα έξοδα είναι περισσότερα από τα έσοδα.

Επίσης ακόμη μια συνέπεια της εποχικότητας είναι ότι η ζήτηση αυξάνεται κατα πολύ σε σχέση με τις παροχές που έχουν την δυνατότητα να προσφέρουν οι επιχειρήσεις.

Μια τρίτη συνέπεια η οποία επιδρά αρνητικά και το κοινωνικό σύνολο αφορά το εργατικό δυναμικό το οποίο βρίσκει περιστασιακές δούλειες και όχι κατι μόνιμο.

Στοχεύοντας στην αποφυγή της συσσώρευσης των τουριστών σε μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο η λύση δεν είναι η κατανομή των ίδιων τουριστών σε άλλες περιόδους αλλά η προσέλκυση νέων με διαφορετικά ενδιαφέροντα τα οποία θα ικανοποιηθούν με τις παροχές που προσφέρει η ίδια περιοχή σε άλλες περιόδους.

Τρόποι αντιμετώπισης της εποχικότητας

- προβολή της χώρας σε παγκόσμιο επίπεδο κυρίως δραστηριότητες και παροχές οι οποίες πραγματοποιούνται τις περιόδους με μειωμένη ζήτηση.
- ανάδειξη φυσικών και ιστορικών αξιοθέατων.
- βελτίωση των τουριστικών υποδομών που θα ευνοούν την ανάπτυξη της ξενοδοχειακής ζήτησης σε εκτός αιχμής περιόδους.
- ενίσχυση του εσωτερικού τουρισμού σε περιόδους χαμηλής ζήτησης από τους τουρίστες, όπως χειμερινός και συνεδριακός τουρισμός.
- Βελτίωση των δίκτυων μεταφορών όλο τον χρόνο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ

3.1.1 ΣΤΟΧΟΙ

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Γενικός στόχος

Γενικός στόχος της έρευνας είναι η πληροφόρηση μας για το τι θα παρακινούσε τους τουρίστες να επισκεφθούν την Θεσσαλονίκη σε μια μη τουριστική περίοδο και πιο συγκεκριμένα θέλουμε να διαπιστώσουμε αν οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού ή οι διάφορες εκδρομές θα κινητοποιούσε τους επισκέπτες να έρθουν την χειμερινή περίοδο.

ΕΙΔΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

1. Η πληροφόρηση μας σχετικά με το ποιός είναι ο σκοπός του ταξιδιού των ερωτηθέντων.
2. Η κατανόηση σχετικά με τις δραστηριότητες που προτιμούν οι επισκέπτες.
3. Οι λόγοι που επισκέφθηκαν την πόλη το καλοκαίρι.
4. Τι θα αποτελούσε κίνητρο για επίσκεψη στην πόλη τον χειμώνα.
5. Αν οι χειμερινές εκδρομές συγκεκριμένα παρακινούσε τους τουρίστες να επισκεφθούν την πόλη τον χειμώνα.

3.1,2 Η ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΣ

Η ερευνητική μέθοδος που ακολουθήθηκε είναι η Δειγματοληψία. Δειγματοληψία έχουμε όταν απευθυνόμαστε και εξετάζουμε ένα τμήμα του συνόλου του πληθυσμού, το δείγμα. Συγκεκριμένα, για την διεξαγωγή της έρευνας χρησιμοποιήθηκε η δειγματοληψία ευκολίας.

Όπως είναι γνωστό στην δειγματοληψία ευκολίας, κάθε μέλος του πληθυσμού έχει την ίδια πιθανότητα να επιλεγεί για τον σχηματισμό του δείγματος με κάθε άλλο μέλος του πληθυσμού.

3.1.3 ΤΟ ΔΕΙΓΜΑ

Η επιλογή του δείγματος έγινε με γνώμονα την δειγματοληψία ποσοστώςσεων που χρησιμοποιήθηκε ως ερευνητική μέθοδος. Έγινε προσπάθεια λοιπόν, το δείγμα που επιλέχθηκε να διασφαλίζει τα δύο βασικά χαρακτηριστικά που πρέπει να διέπουν ένα δείγμα έρευνας, αυτά της αντιπροσωπευτικότητας και της αμεροληψίας.

Πληθυσμό του δείγματος αποτέλεσε το σύνολο των ξένων τουριστών της Θεσσαλονίκης. Ως μονάδα δειγματοληψίας θεωρούνται άνδρες και γυναίκες ανεξαρτήτου ηλικίας (που να είναι σε θέση να συμμετέχουν στην έρευνα, π.χ. όχι πολύ μικρά παιδιά), άτομα τα οποία δεν αποτελούν μόνιμους κατοίκους της πόλης. Το μέγεθος του δείγματος ήταν $n=80$ τουρίστες της Θεσσαλονίκης. Επιλέχθηκε περίπου ίδιος αριθμός ανδρών και γυναικών, διαφόρων ηλικιών και χωρών προέλευσης όπως μπορούμε να δούμε αναλυτικά στον Πίνακα 5.

Πίνακας 5

<u>Φύλο</u>	
Άντρας	41

Γυναίκα	39
Σύνολο	80

3.1.4 Η διαδικασία της δειγματοληψίας

Μέθοδος δειγματοληψίας

Μέθοδο δειγματοληψίας αποτέλεσε η δημοσκόπηση με την χρήση δομημένου ερωτηματολογίου συνταγμένου στην Ελληνική και Αγγλική γλώσσα. Η διαδικασία που περιελάμβανε την διατύπωση ερωτήσεων προς τον ερευνώμενο από τον ερευνητή και την καταγραφή των απαντήσεων του στο ερωτηματολόγιο.

Χρονικό διάστημα της δειγματοληψίας

Το χρονικό διάστημα της διαδικασίας της δειγματοληψίας ορίστηκε από 6 Σεπτεμβρίου 2017 έως 8 Σεπτεμβρίου 2017.

Πλαίσιο δειγματοληψίας

Πλαίσιο δειγματοληψίας αποτέλεσε η πόλη της Θεσσαλονίκης και συγκεκριμένα το κέντρο της πόλης. Τα ερωτηματολόγια μοιράστηκαν σε διάφορα μέρη πιθανής συγκέντρωσης αυξημένου αριθμού τουριστών όπως σε αξιοθέατα, εκκλησίες, ιστορικούς χώρους και στην Διεθνή Έκθεση της πόλης.

Πλάνο δειγματοληψίας

Ως πλάνο για την συλλογή των ερωτηματολογίων τέθηκε ότι αρχικά, θα συστήνεται ο ερευνητής στον υποψήφιο ερευνώμενο και θα του διευκρινίζει ότι η συγκεκριμένη έρευνα πραγματοποιείται για εκπαιδευτικό σκοπό. Όσον αφορά την χρονική στιγμή που θα επιλέγονταν για να απασχολήσουμε τον ερωτώμενο, αυτή δεν θα πρέπει να διέκοπτε κάποια άλλη ενέργεια του όπως για παράδειγμα την παρακολούθηση κάποιας ξενάγησης. Επίσης, ότι οι ερωτηθέντες θα μπορούν να έχουν οπτική επαφή με το ερωτηματολόγιο και ο ερευνητής θα πρέπει να είναι σε θέση να παρέχει, ενδεχομένως απαραίτητες διευκρινίσεις προς τους ερωτώμενους σε περίπτωση που του ζητηθεί.

3.1.5 ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

Το ερωτηματολόγιο της έρευνας έχει σχεδιαστεί βάση των στόχων που έχουν τεθεί. Περιλαμβάνει συνολικά 16 ερωτήσεις, 13 ερωτήσεις που αφορούν το θέμα της έρευνας και 3 ερωτήσεις που αφορούν τα δημογραφικά στοιχεία του δείγματος.

Οι ερωτήσεις 1,2,3 αφορούν το φύλο, ηλικία και μορφωτικό επίπεδο των τουριστών. Η ερώτηση 4,5 έχει να κάνει με ποιόν επέλεξαν να πραγματοποιήσουν το ταξίδι οι τουρίστες και αν έχουν επισκεφθεί ξανά την πόλη. Οι ερωτήσεις 6 και 7 καταγράφουν το μέγεθος του ταξιδιού και αν το ταξίδι αυτό αποτελεί μέρος μεγαλύτερου ταξιδιού. Η ερώτηση 8, έχει να κάνει με τον σκοπό του ταξιδιού. Η ερώτηση 9, εξετάζει για ποιές δραστηριότητες ενδιαφέρονται περισσότερο οι τουρίστες. Οι ερωτήσεις 10,11 ερευνούν το αν οι ερωτηθέντες θεωρούν την Θεσσαλονίκη οικονομικό προορισμό και το που προτιμούν να διαθέτουν περισσότερα χρήματα. Η ερώτηση 12 ερευνεί τον λόγο που οι ερωτηθέντες προτίμησαν να επισκεφθούν την Θεσσαλονίκη την θερινή περίοδο. Οι ερωτήσεις 13 και 14 ερευνούν το αν οι ερωτηθέντες είναι ενημερωμένοι για δραστηριότητες που πραγματοποιούνται το χειμώνα και τι θα τους παρακινούσε περισσότερο να επισκεφθούν την πόλη την συγκεκριμένη εποχή. Στις ερωτήσεις 15 και 16 εξετάζεται το αν γνωρίζουν τη δυνατότητα διάφορων εκδρομών γύρω από την Θεσσαλονίκη κατά την χειμερινή περίοδο και το αν θα τους παρακινούσε να επισκεφθούν την

πόλη για να συμμετάσχουν σε εκδρομές με προορισμό τα χιονοδρομικά κέντρα.
(Βλ.Παράρτημα 1: Ερωτηματολόγιο Ελληνικά - Αγγλικά)

3.1.6 ΜΕΘΟΔΟΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ

Η μέθοδος στατιστικής ανάλυσης που χρησιμοποιήθηκε για την μελέτη του δείγματος και την διεξαγωγή αποτελεσμάτων είναι η πολυδιάστατη στατιστική ανάλυση και συγκεκριμένα η μέθοδος της Παραγοντικής Ανάλυσης των Αντιστοιχιών του Ελληνικού λογισμικού MAD (Methodes d'Analyse des Donnees) του καθηγητή Δρος Δημητρίου Ν.Καραπιστόλη.

3.2 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Στο κεφάλαιο αυτό της εργασίας γίνεται η παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας πρωτογενών στοιχείων, που συλλέχθηκαν με σκοπό την ολοκληρωμένη εικόνα πάνω στο θέμα που διερευνάται και την διεξαγωγή βάσιμων συμπερασμάτων. Τα αποτελέσματα περιλαμβάνουν διαγράμματα που βασίζονται σε πίνακες συχνοτήτων των μεταβλητών και συνδυαστικούς πίνακες μεταβλητών από την ανάλυση που έγινε με την βοήθεια του στατιστικού προγράμματος MAD.

1.Οι 41/80 ερωτώμενους (51%) είναι άντρες και οι 39/80 (49%) είναι γυναίκες

2.Οι 30/80 ερωτώμενους (38%) είναι ηλικία κάτω των 25,οι 16/80 (20%) είναι 26-35,οι 11/80 (14%) 36-45,οι 16/80 (18%) 46-55 και 8/80 (10%) 55 και άνω.

3.Οι 16/80 ερωτώμενους (20%) απάντησαν ότι είναι απόφοιτοι λυκείου,οι 6/80 (1%) απάντησαν ότι έχουν λάβει επαγγελματική εκπαίδευση,οι 41/80 (51%) απάντησαν πως είναι κάτοχοι πρώτου πτυχίου,οι 11/80 (14%) απάντησαν πως είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου και οι 6/80 (1%) απάντησαν άλλο.

4.Οι 7/80 ερωτώμενους (1%) απάντησαν πως ταξιδεύουν μόνοι τους,οι 33/80 (41%) απάντησαν με φίλους,οι 15/80 (19%) απάντησε με οικογένεια/παιδιά,οι 4/80 0,5% απάντησε με συνάδελφο/συνεργάτη,οι 20/80 (25%) απάντησε με σύντροφο/σύζυγο και ο 1/80 (0,01%) απάντησε άλλο.

5.Οι 67/80 ερωτώμενους (84%) απάντησαν ότι έχουν επισκεφθεί τη Θεσσαλονίκη ξανά.

6.Οι 50/80 ερωτώμενους (63%) απάντησε ότι θα διανυκτερεύσει στην Θεσσαλονίκη 1-3 νύχτες,οι 20/80 (25%) απάντησε 4-7 νύχτες και οι 10/80 (12%) 8 και άνω.

7.Οι 37/80 ερωτώμενους (46%) απάντησε ότι η επίσκεψη στην Θεσσαλονίκη αποτελεί μέρος μεγαλύτερου ταξιδιού,οι 42/80 ερωτώμενους (53%) απάντησε ότι δεν αποτελούσε μέρος μεγαλύτερου ταξιδιού και 1/80 (1%) δεν ξέρει αν θα συνεχίσει το ταξίδι του.

8.1 Οι 47/80 ερωτώμενους (59%) απάντησε ότι ο σκοπός του ταξιδιού είναι αναψυχή/διακοπές.

8.2 Οι 8/80 ερωτώμενους (10%) απάντησε ότι ήρθε για επαγγελματικούς σκοπούς στην Θεσσαλονίκη.

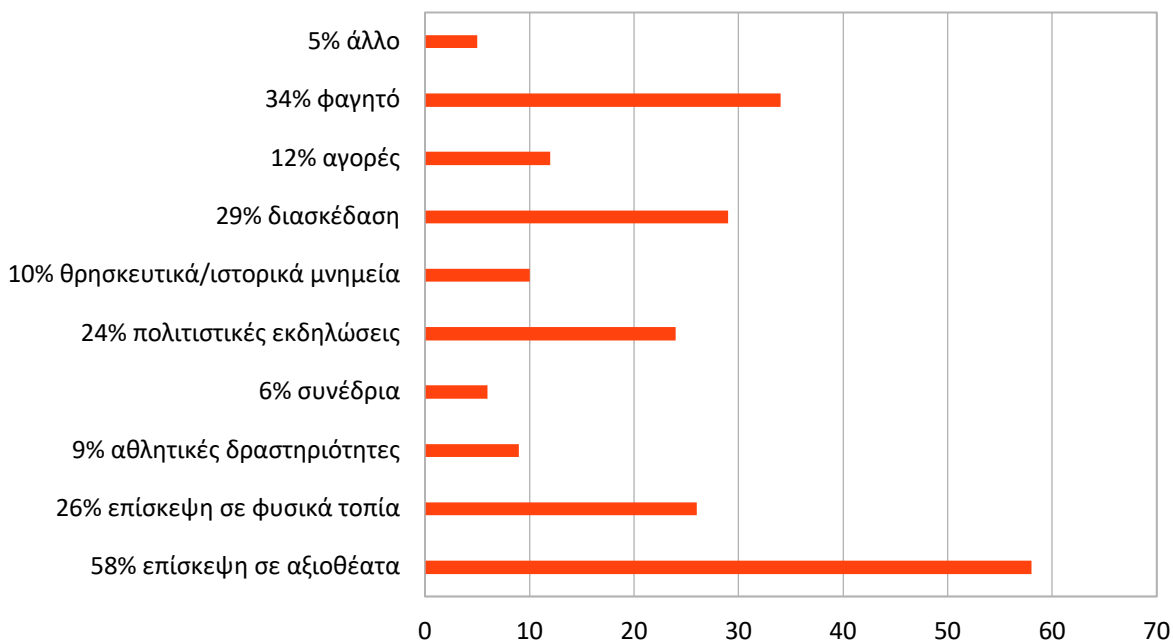
8.3 Οι 11/80 ερωτώμενους (14%) απάντησαν ότι ο σκοπός του ταξιδιού τους ήταν εκδρομή σε πόλη.

8.4 Οι 5/80 ερωτώμενους (6%) απάντησαν ότι ο λόγος επίσκεψης τους είναι συμμετοχή σε πόλη.

8.5 Οι 11/80 (14%) απάντησαν ότι ο σκοπός του ταξιδιού ήταν περιηγητικός ή θρησκευτικός.

8.6 Οι 5/80 (6%) ερωτώμενους απάντησαν άλλο.

9. Οι 46/80 ερωτώμενους (58%) απάντησαν ότι ενδιαφέρονται για την επίσκεψη σε αξιοθέατα της πόλης, οι 21/80 (26%) ερωτώμενους απάντησαν ότι ενδιαφέρονται για επίσκεψη σε φυσικά τοπία, οι 7/80 ερωτώμενους (9%) απάντησαν ότι ενδιαφέρονται για αθλητικές δραστηριότητες, οι 5/80 ερωτώμενους (6%) απάντησαν ότι ενδιαφέρονται για συνέδρια, οι 19/80 ερωτώμενους (24%) απάντησαν ότι ενδιαφέρονται για πολιτιστικές εκδηλώσεις, οι 8/80 ερωτώμενους (10%) απάντησαν ότι ενδιαφέρονται για θρησκευτικά/ιστορικά μνημεία, οι 23/80 ερωτώμενους (29%) απάντησαν ότι ενδιαφέρονται για διασκέδαση, οι 10/80 ερωτώμενοι (12%) απάντησαν ότι ενδιαφέρονται για αγορές, οι 27/80 (34%) απάντησαν ότι ενδιαφέρονται για φαγητό, οι 4/80 (5%) απάντησαν άλλο.

10. Οι 41/80 ερωτώμενους (51%) απάντησαν ότι η Θεσσαλονίκη είναι οικονομικός προορισμός, οι 36/80 (45%) ίσως και 3/80 (3%) ότι δεν είναι.

11.1 Οι 13/80 ερωτώμενους (16%) προτιμούν να διαθέτουν περισσότερα χρήματα στην διαμονή.

11.2 Οι 17/80 ερωτώμενους (21%) απάντησαν ότι προτιμούν να διαθέτουν περισσότερα χρήματα στην είσοδο σε αξιοθέατα.

11.3 Οι 24/80 ερωτώμενους (30%) απάντησαν ότι προτιμούν να διαθέτουν περισσότερα χρήματα στην διασκέδαση.

11.4 Οι 35/80 ερωτώμενους (44%) απάντησαν ότι προτιμούν να διαθέτουν περισσότερα χρήματα στο φαγητό.

11.5 Οι 23/80 ερωτώμενους (29%) απάντησαν ότι προτιμούν να διαθέτουν περισσότερα χρήματα σε δραστηριότητες.

11.6 Οι 10/80 ερωτώμενους (12%) απάντησαν ότι προτιμούν να διαθέτουν περισσότερα χρήματα στις μετακινήσεις.

11.7 Οι 17/80 ερωτώμενους (21%) απάντησαν ότι προτιμούν να διαθέτουν περισσότερα χρήματα στα ψώνια.

11.8 Οι 3/80 ερωτώμενους (4%) απάντησαν ότι διαθέτουν τα χρήματα τους σε κάτι άλλο.

12.1 Οι 23/80 ερωτώμενους (29%) απάντησαν ότι προτίμησαν το καλοκαίρι λόγω άδειας.

12.2 Οι 13/80 ερωτώμενους απάντησαν ότι προτίμησαν το καλοκαίρι λόγω οικονομικότερων πακέτων.

12.3 Οι 14/80 ερωτώμενους (18%) απάντησαν ότι προτίμησαν το καλοκαίρι λόγω του αυξημένου τουρισμού.

12.4 Οι 20/80 ερωτώμενους (25%) απάντησαν ότι προτίμησαν το καλοκαίρι λόγω της διοργάνωσης γεγονότων που τους ενδιαφέρουν.

12.5 Οι 26/80 ερωτώμενους (33%) απάντησαν ότι προτίμησαν το καλοκαίρι για να επισκεφθούν τις γειτονικές παραλίες.

12.6 Οι 8/80 ερωτώμενους (10%) απάντησαν ότι προτίμησαν να επισκεφθούν το καλοκαίρι την Θεσσαλονίκη για άλλους λόγους.

13. Οι 31/80 ερωτώμενους (39%) απάντησαν ότι είναι ενημερωμένοι για τις δραστηριότητες που πραγματοποιούνται τον χειμώνα στη Θεσσαλονίκη.

14.1 Οι 45/80 ερωτώμενους (56%) απάντησαν ότι η εκδρομές σε φυσικά τοπία θα τους παρακινούσε να επισκεφθούν τη Θεσσαλονίκη τον χειμώνα.

14.2 Οι 5/80 ερωτώμενους (6%) απάντησαν ότι η ιππασία θα τους παρακινούσε να επισκεφθούν τη Θεσσαλονίκη τον χειμώνα.

14.3 Οι 11/80 (14%) απάντησαν ότι η περιήγηση με ποδήλατο θα τους παρακινούσε να επισκεφθούν τη Θεσσαλονίκη τον χειμώνα.

14.4 Οι 17/80 ερωτώμενους (21%) απάντησαν ότι η επίσκεψη σε μοναστήρια/εκκλησίες θα τους παρακινούσε να επισκεφθούν τη Θεσσαλονίκη τον χειμώνα.

14.5 Οι 17/80 ερωτώμενους (21%) απάντησαν ότι οι αθλητικές δραστηριότητες θα τους παρακινούσε να επισκεφθούν τη Θεσσαλονίκη τον χειμώνα.

14.6 Οι 11/80 ερωτώμενους (14%) απάντησαν ότι τα συνέδρια θα τους παρακινούσε να επισκεφθούν τη Θεσσαλονίκη τον χειμώνα.

14.7 Οι 18/80 ερωτώμενους (22%) απάντησαν ότι οι ιαματικές πηγές θα τους παρακινούσε να επισκεφθούν τη Θεσσαλονίκη τον χειμώνα.

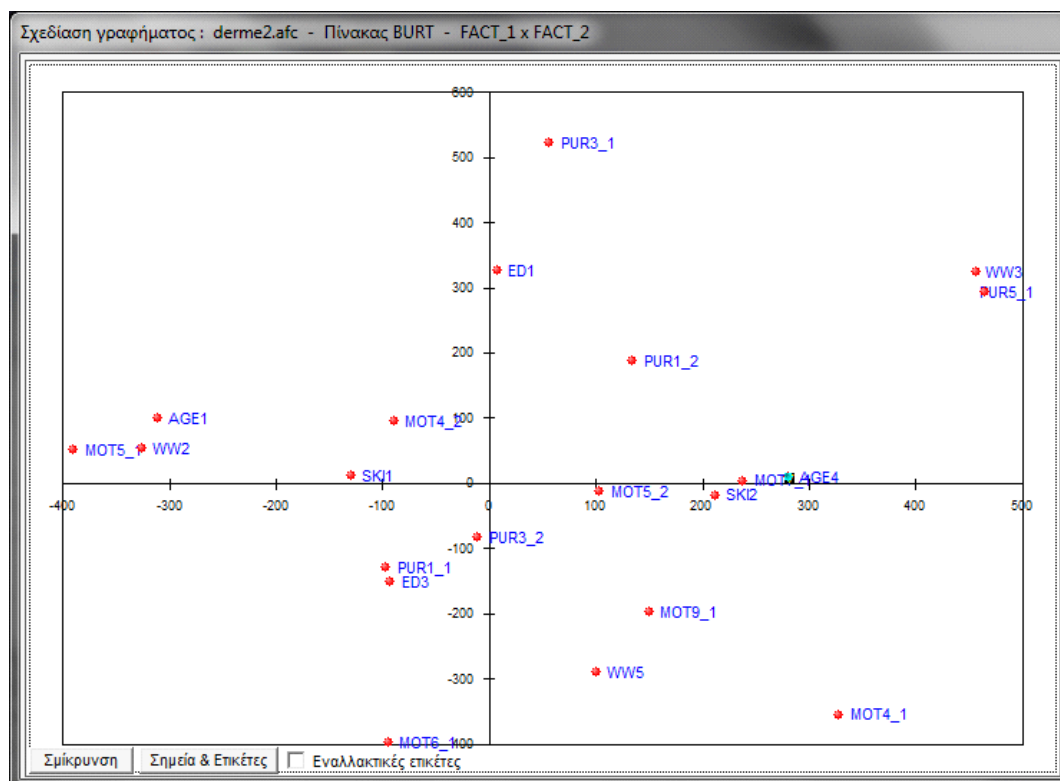
14.8 Οι 9/80 ερωτώμενους (11%) απάντησαν ότι η αγορά προϊόντων θα τους παρακινούσε να επισκεφθούν τη Θεσσαλονίκη τον χειμώνα.

14.9 Οι 23/80 ερωτώμενους (29%) απάντησαν ότι η εκπαίδευση με την περιήγηση σε αρχαίους/ιστορικούς χώρους θα τους παρακινούσε να επισκεφθούν τη Θεσσαλονίκη τον χειμώνα.

15. Οι 24/80 ερωτώμενοι (30%) απάντησαν ότι γνωρίζουν την δυνατότητα φυσιολατρικών, ορειβατικών ή χιονοδρομικών εκδρομών γύρω από την Θεσσαλονίκη, οι 51/80 (64%) απάντησαν ότι δεν το γνωρίζουν και οι 5/80 (6%) ότι γνωρίζουν αλλά δεν ενδιαφέρονται.

16.Οι 50/80 ερωτώμενους (63%) απάντησαν ότι οι εκδρομές σε χιονοδρομικά κέντρα θα τους παρακινούσε να επισκεφθούν την Θεσσαλονίκη κατά την χειμερινή περίοδο και οι 30/80 (37%) ότι δεν θα τους παρακινούσε.

3.2.2 ΠΑΡΑΓΟΝΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Για την ερμηνεία του παραγοντικού επίπεδου 1x2 λόγω του μεγάλου όγκου πληροφοριών και για σαφέστερα αποτελέσματα επιλέχθηκαν οι παρακάτω μεταβλητές.

SEX=φύλο, AGE=ηλικία, ED=επίπεδο μόρφωσης, WW=με ποίον ταξιδεύουν, PUR= σκοπό ταξιδιού, MOT=τι θα τους παρακινούσε να επισκεφθούν την Θεσσαλονίκη τον χειμώνα, SKI=αν τους παρακινούν να επισκεφθούν την Θεσσαλονίκη οι εκδρομές σε χιονοδρομικά

κέντρα.

1 Ομάδα:AGE1,WW2,MOT5,SKI

Εμφανίζονται άτομα ηλικίας κάτω των 25 που ταξιδεύουν με φίλους και ενδιαφέρονται για αθλητικές δραστηριότητες και σκι.

Ο 1ος παράγοντας (17,3% της πληροφορίας) διαχωρίζει τα άτομα μικρής ηλικίας που ταξιδεύουν με φίλους (αριστερά) από τα άτομα 46-55 (δεξιά). Οι πρώτοι ενδιαφέρονται για αθλητικές δραστηριότητες και σκι ενώ οι δεύτεροι όχι.

2 Ομάδα:ED1, PUR3

Εμφανίζονται άτομα χαμηλού μορφωτικού επιπέδου που ήρθαν εκδρομή σε πόλη.

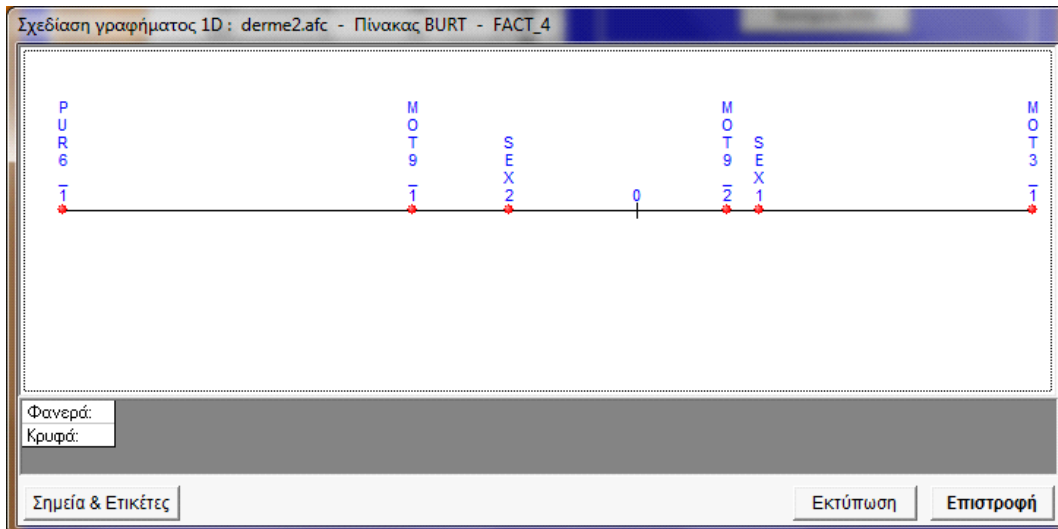
3 Ομάδα:ED3,PUR1,MOT4

Εμφανίζονται άτομα με ανώτατη εκπαίδευση που ήρθαν για διακοπές και θα έρχονταν και τον χειμώνα για συνέδρια.

Ο 2ος παράγοντας (12,6% της πληροφορίας) διαχωρίζει άτομα χαμηλού μορφωτικού επιπέδου που ήρθαν για εκδρομή σε πόλη (επάνω) από άτομα με ανώτατη εκπαίδευση που ήρθαν για διακοπές (κάτω). Οι δεύτεροι θα έρχονταν χειμώνα για συνέδρια.

4 Ομάδα:AGE4,MOT9,MOT4,WW5,PUR1

Εμφανίζονται τα άτομα με υψηλό μορφωτικό επίπεδο, ηλικίας 46-55 που ήρθαν για διακοπές με σύζυγο/σύντροφο και θα έρχονταν το χειμώνα την Θεσσαλονίκη για επίσκεψη σε μοναστήρια και για περιήγηση σε ιστορικούς χώρους.

5 Ομάδα:SEX2,MOT9

6 Ομάδα: SEX1,MOT3

Στον 4ο παραγοντικό άξονα (9,3% της πληροφορίας) φαίνεται ότι οι γυναίκες προτιμούν να έρθουν το χειμώνα για περιήγηση σε αρχαιολογικούς χώρους ενώ οι άντρες για περιήγηση με ποδήλατο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Συμπερασματικά τα τελευταία χρόνια βλέπουμε τον βιώσιμο τουρισμό να αναπτύσσεται σημαντικά στην πόλη της Θεσσαλονίκης. Παρατηρήθηκε όμως οι συμπεριφορά των τουριστών και διαπιστώθηκε ότι οι κυριότεροι λόγοι που ερωτηθέντες επέλεξαν την Θεσσαλονίκη την θερινή περίοδο είναι ότι την συγκεκριμένη στιγμή πήραν άδεια, διοργανώνονται τα περισσότερα γεγονότα και η επίσκεψη σε γειτονικές παραλίες. Επίσης παρατηρήσαμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό δεν είναι ενημερωμένοι για τις δραστηριότητες που πραγματοποιούνται τον χειμώνα, ωστόσο επίσης μεγάλο ποσοστό αν γνώριζαν θα τους παρακινούσε να επισκεφθούν τη Θεσσαλονίκη κατά την χειμερινή περίοδο. Συγκεκριμένα η εκπαίδευση με την περιήγηση και ξενάγηση σε αρχαίους/ιστορικούς χώρους, τα συνέδρια, η επίσκεψη σε ιαματικές πηγές και οι αθλητικές δραστηριότητες φαίνονται να είναι αυτά που επικρατούν περισσότερο ως κίνητρα για τους τουρίστες ώστε να επισκεφθούν την πόλη τον χειμώνα. Σημαντική παρατήρηση αποτελεί και το γεγονός ότι το μεγαλύτερο ποσοστό δεν γνώριζε για τις χειμερινές εκδρομές όμως σχεδόν το ίδιο ποσοστό τουριστών αν γνώριζε θα ήθελε να επισκεφθεί την Θεσσαλονίκη τον χειμώνα.

4.1 ΕΥΡΗΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σύμφωνα με τα συμπεράσματα διαπιστώσαμε ότι πρέπει να βρούμε τρόπους με τους οποίους θα ενημερώσουμε καλύτερα τους τουρίστες για τις χειμερινές δραστηριότητες και επίσης η δημιουργία των πολιτιστικών εκδηλώσεων και δραστηριοτήτων να μην συσσωρεύεται την θερινή περίοδο.

4.2 ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Ενδιαφέρον προτάσεις για μελλοντική έρευνα θα ήταν το ποιός είναι ο στόχος-τουρίστες που θέλουμε να προσελκύσουμε δηλαδή ποιά βασικά χαρακτηριστικά έχει το κοινό που απευθυνόμαστε. Με την προϋπόθεση πως το κοινό αυτό αναπτύσσει τουριστικά την περιοχή χωρίς να έχει αρνητική επίδραση.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΤΣΟΥΒΕΛΑΚΙΔΟΥ ΚΥΡΙΑΚΗ ,2009 καλαμάτα,πτυχιακή με θέμα “ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ,,

Πανεπιστήμιο Πάτρας, διπλωματική εργασία Ηλιοπούλου Δήμητρα 2015 : << αρνητικές συνέπειες τουρισμού>>

Κοκκώσης Χ. & Τσάρτας Π., ‘Τουριστικός τομέας – Ανάπτυξη και περιβάλλον στον τουρισμό’, (1999), τόμος Β, ΕΑΠ

4 Κοκκώσης-Τσάρτας,(2001),“Βιώσιμη Τουριστική Ανάπτυξη και Περιβάλλον”, Κριτική 2001

- Οργανόπουλος Ι., ‘Αειφορία – Αειφόρος Ανάπτυξη: Αναγκαιότητα – Ορισμοί’, (2010), Α' βάθμια εκπαίδευση Ν.Πιερίας

Μελέτη της ρwc (κύπρος),2014,<<Εποχικότητα και χειμερινός τουρισμός>>

Ιατρού Α. (2005), “ Επενδύσεις σε Εναλλακτικές μορφές Τουρισμού “, Πρακτικά 3ης

διημερίδας Επιχειρηματικότητας , Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, Αθήνα

Ελληνική διαδικτυακή πύλη :Υπουργείο τουρισμού (πρόσβαση 28/1/09)

Κονιός Ι., «Ιαματικές Πηγές, μια παραμελημένη τουριστική δυνατότητα». Τουριστική Αγορά, τεύχος 23, Ιανουάριος 1991.

Σφακιανάκης Κων. Μανώλης «Εναλλακτικές μορφές τουρισμού», Εκδόσεις ΕΛΛΗΝ, Αθήνα 2000.

<http://www.ncu.org.cy/MSc/projects/tourism/tourismoskaifisi.html>

www.grhotels.gr/GR/xee/ITEP/DocLib HYPERLINK

["http://www.grhotels.gr/GR/xee/ITEP/DocLib2/.../10_ΚΕΦΑΛΑΙΟ_06.pdf"](http://www.grhotels.gr/GR/xee/ITEP/DocLib2/.../10_ΚΕΦΑΛΑΙΟ_06.pdf)2 HYPERLINK

["http://www.grhotels.gr/GR/xee/ITEP/DocLib2/.../10_ΚΕΦΑΛΑΙΟ_06.pdf"](http://www.grhotels.gr/GR/xee/ITEP/DocLib2/.../10_ΚΕΦΑΛΑΙΟ_06.pdf)/.../ HYPERLINK

["http://www.grhotels.gr/GR/xee/ITEP/DocLib2/.../10_ΚΕΦΑΛΑΙΟ_06.pdf"](http://www.grhotels.gr/GR/xee/ITEP/DocLib2/.../10_ΚΕΦΑΛΑΙΟ_06.pdf)10 HYPERLINK

["http://www.grhotels.gr/GR/xee/ITEP/DocLib2/.../10_ΚΕΦΑΛΑΙΟ_06.pdf"](http://www.grhotels.gr/GR/xee/ITEP/DocLib2/.../10_ΚΕΦΑΛΑΙΟ_06.pdf) HYPERLINK

["http://www.grhotels.gr/GR/xee/ITEP/DocLib2/.../10_ΚΕΦΑΛΑΙΟ_06.pdf"](http://www.grhotels.gr/GR/xee/ITEP/DocLib2/.../10_ΚΕΦΑΛΑΙΟ_06.pdf)ΚΕΦΑΛΑΙΟ HYPERLINK

["http://www.grhotels.gr/GR/xee/ITEP/DocLib2/.../10_ΚΕΦΑΛΑΙΟ_06.pdf"](http://www.grhotels.gr/GR/xee/ITEP/DocLib2/.../10_ΚΕΦΑΛΑΙΟ_06.pdf) HYPERLINK

["http://www.grhotels.gr/GR/xee/ITEP/DocLib2/.../10_ΚΕΦΑΛΑΙΟ_06.pdf"](http://www.grhotels.gr/GR/xee/ITEP/DocLib2/.../10_ΚΕΦΑΛΑΙΟ_06.pdf)06 HYPERLINK

["http://www.grhotels.gr/GR/xee/ITEP/DocLib2/.../10_ΚΕΦΑΛΑΙΟ_06.pdf"](http://www.grhotels.gr/GR/xee/ITEP/DocLib2/.../10_ΚΕΦΑΛΑΙΟ_06.pdf).pdf

<<εποχικότητα>>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ : ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΑ-ΑΓΓΛΙΚΑ

<https://docs.google.com/forms/d/1f-SIXHPqiziMcKD1ov1L0Vo6lj2w3H7NBhDrqFpoaAk/edit>

https://docs.google.com/forms/d/1Xv7xIZvKtivjD1sllG0ds_r_z5kyz0Pxjt4coq-WTKE/edit?usp=forms_home